

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/18/2022
Identifikačné číslo spisu:	6120367865
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6120367865.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, zastúpenej: SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186, proti žalovanej: C. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., zastúpenej advokátskou kanceláriou: JAKUBIS & PARTNERS s. r. o., so sídlom Zámocká 36, Bratislava, IČO: 50 990 365, o zaplatenie 8.936,33 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9Csp/196/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. septembra 2021, sp. zn. 6CoCsp/8/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. septembra 2021, sp. zn. 6CoCsp/8/2021, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 11. marca 2021 č. k. 9Csp/196/2020-167 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala zaplatenia sumy 8.936,33 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z uvedenej sumy od 29.07.2017 a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie mal preukázané, že dňa 10.09.2015 bola medzi právnym predchodcom žalobkyne a žalovanou uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorým žalobkyňa poskytla žalovanej spotrebiteľský úver vo výške 9.600 eur s tým, že splátka bola splatná 15. deň príslušného mesiaca a mala výšku 127,18 eur. Podľa „vyhlásenia predčasnej/mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 27.07.2017“ (č. l. 15 spisu) žalobkyňa pre neplnenie platobných povinností žalovanej pristúpila k vyhláseniu predčasnej/mimoriadnej splatnosti úveru ku dňu 28.07.2017 a požadovala zaplatenie celej dlžnej sumy vo výške 9.642,49 eur najneskôr do 10.08.2017.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že v danom prípade začala premlčacia lehota plynúť od splatnosti prvej omeškanej splátky, čiže odo dňa 15.08.2016 a uplynula dňa 15.08.2019, pričom žaloba bola podaná na súde dňa 27.08.2020, teda po uplynutí premlčacej doby, čo súd viedlo k zamietnutiu žaloby.

II.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla žalobkyňa odvolaním, okrem iného, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci ohľadom plynutia premlčacej lehoty. Namietla, že peňažný dlh žalovanej sa

nestal splatným nezaplacením splátky, ale až úkonom žalobkyne - vyhlásením predčasnej splatnosti úveru. Actio nata (žalovateľnosť alebo možnosť úspešne uplatniť právo žalobcu) nastáva až splatnosťou dlhu, t. j. dňom, kedy mal dlžník po prvý raz dlh splniť. Pohľadávka zo zmluvy o úvere mohla byť voči žalovanej prvýkrát uplatnená nasledujúci deň po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, najskôr dňa 29.07.2017. V tejto súvislosti poukázala aj na plynutie lehôt podľa zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii.

4. Žalobkyňa dôvodila tým, že „v ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) boli spresnené podmienky splácania záväzkov zo spotrebiteľských zmlúv v splátkach ... podľa tejto úpravy dodávateľ môže uplatniť právo vyplývajúce z § 565, t. j. žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (ak bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplacením splátky. Za danej situácie je rozhodujúci deň zosplatnenia úveru veriteľom.

Občiansky zákonník je v ustanovení § 565 v porovnaní s ustanovením § 53 ods. 9 OZ nejednoznačný, pretože posledná veta § 565 OZ, podľa ktorej právo na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky môže veriteľ (dodávateľ) použiť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky, je v rozpore s uzákonenou 3-mesačnou lehotou v § 53 ods. 9 OZ. Za tohto legislatívneho stavu poslednú vetu § 565 OZ pri spotrebiteľských zmluvách použiť nemožno. To podľa žalobkyne „znamená, že dodávateľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky kedykoľvek, ak sú splnené tie podmienky, ktoré sú uvedené v ustanovení § 53 ods. 9 OZ.“

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“, „krajský súd“) rozsudkom zo dňa 16. septembra 2021 č. k. 6CoCsp/8/2021-211, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej voči žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Odvolací súd dôvodil, že v danom prípade došlo zo strany právnej predchodkyne žalobkyne k platnému zosplatneniu spotrebiteľského úveru k 28. júlu 2017. O tom bola žalovaná informovaná listovou zásielkou. Z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v súdnom spise nepochybne vyplýva, že v danom prípade k zosplatneniu došlo v dôsledku omeškania so splátkou splatnou 15. augusta 2016. Preto od zročnosti tejto splátky (15. august 2016) a nie až uplynutím troch mesiacov, resp. zosplatnením, začala plynúť premlčacia doba.

7. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu vo veci správne aplikoval premlčaciu lehotu podľa Občianskeho zákonníka a správne zohľadnil premlčanie žalobkyňou uplatneného nároku. Splnenie dlhu možno dohodnúť aj v splátkach, ak sa tak stane, veriteľ môže od dlžníka žiadať len splnenie príslušnej splátky, ktorá sa stane splatnou, resp. zročnou podľa dohody účastníkov, alebo na základe rozhodnutia súdu či uznania práva. Každá zo splátok predstavuje samostatné plnenie, preto pre každú z nich trojročná premlčacia doba podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka plyní samostatne. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že premlčacia lehota (v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka) začala plynúť odo dňa zročnosti tej splátky, od splatnosti ktorej uplynuli tri mesiace, a pre ktorú k zosplatneniu došlo. Teda tej, ktorá zosplatnenie spotrebiteľského úveru vyvolala. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že ak v prerokovanej veci išlo o splátku splatnú dňa 15. augusta 2016, začala týmto dňom plynúť premlčacia doba pre splatnosť celého zvyšku dlhu žalovanej. Trojročná premlčacia doba zosplatneného zvyšku dlhu, uplynula najneskôr 15. augusta 2019. Keďže žaloba bola podaná na súde až dňa 27. augusta 2020, stalo sa tak v čase, keď už nárok žalobkyne bol nepochybne premlčaný.

III.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolateľka sa nestotožnila so záverom odvolacieho súdu, „že premlčacia lehota pri žiadosti o zaplatenie celého dlhu v dôsledku nesplnenia niektorej splátky (§ 565 OZ, § 53 ods. 9 OZ) plyní od splatnosti nesplnenej splátky, a nie odo dňa, keď bolo prvýkrát možné uplatniť právo na súde“.

9. Za právne otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu žalobkyňa označila otázky:

9.1. „Vylučuje osobitné ustanovenie § 53 ods. 9 OZ aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety § 103 OZ v spotrebiteľských vzťahoch?“

9.2. „Vylučuje osobitné ustanovenie § 53 ods. 9 OZ aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety §

565 OZ v spotrebiteľských vzťahoch?“

9.3. „Začína pri predčasnom zosplatnení peňažného dlhu voči spotrebiteľovi podľa § 565 OZ plynúť premlčacia lehota odo dňa, keď mohol dodávateľ právo na plnenie vykonať po prvý raz (§ 101 OZ / actio nata)?“

10. Uvedené právne otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, neboli podľa dovolateľky zatiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené. V Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR nebolo vo vzťahu k týmto právnym otázkam publikované žiadne súdne rozhodnutie ani stanovisko príslušného kolégia NS SR. Rovnako ani dostupná odborná literatúra neobsahuje odkaz, resp. citáciu akéhokoľvek relevantného rozhodnutia NS SR, ktoré by na sporné právne otázky dávalo jednoznačnú odpoveď.

11. V rámci vymedzenia dovolacích dôvodov dovolateľka špecifikovala nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s poukazom na § 53 ods. 9 OZ, § 103 OZ, § 565 OZ.

12. Podľa žalobkyne je Občiansky zákonník v § 565 (v porovnaní s § 53 ods. 9 OZ) nejednoznačný, pretože posledná veta § 565 OZ, podľa ktorej právo na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky môže veriteľ (dodávateľ) využiť do splatnosti nasledujúcej splátky, je v rozpore s trojmesačnou lehotou podľa § 53 ods. 9 OZ. Pri štandardných mesačných splátkach by to znamenalo, že po omeškaní dlžníka má veriteľ právo požiadať o zaplatenie celej pohľadávky (tzv. predčasné zosplatnenie) do jedného mesiaca, kedy sa stane splatnou najbližšia nasledujúca splátka. Výslovné znenie § 53 ods. 9 OZ však vyžaduje predchádzajúce upozornenie spotrebiteľa, s dodatočnou lehotou 15 dní a uplynutie minimálne troch mesiacov. Za tohto legislatívneho stavu poslednú vetu § 565 OZ (všeobecná úprava) pri spotrebiteľských zmluvách (osobitná úprava) nemožno aplikovať. To znamená, že dodávateľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky bez ohľadu na poslednú vetu § 565 OZ, ak sú splnené podmienky podľa § 53 ods. 9 OZ. Namiesto je podľa dovolateľky použitie teleologickú redukciu, ktorou sa z dikcie zákonného znenia, v danom prípade zo záberu § 103 OZ vyjmú tie prípady, na ktoré teleologické pozadie tohto znenia nedopadá, teda že § 103 OZ sa v prípadoch, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 OZ, neuplatní. Na podporu svojich tvrdení a právnej argumentácie žalobkyňa odkázala aj na rozhodovacu prax rôznych odvolacích súdov, ktoré práve na účely správneho posúdenia plynutia premlčacej lehoty zohľadňovali v obdobných prípadoch nielen deň doručenia vyhlásenia predčasnej splatnosti dlžníkovi, ale aj veriteľom poskytnutú dodatočnú lehotu na splnenie dlhu.

13. Dovolateľka ďalej uviedla, že k znakom právneho štátu patrí neoddeliteľne aj princíp právnej istoty (PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, I. ÚS 189/2021). Za nezákonný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom takýto postup nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04).

14. Keďže návrh na začatie konania bol na Okresný súd Banská Bystrica doručený dňa 27.08.2020, pri zohľadnení trojročnej premlčacej lehoty (v spojení s § 1 písm. a/ zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony), došlo k uplatneniu nároku včas a v súlade s § 101 OZ.

15. Podľa dovolateľky je nesprávny a nelogický záver súdov, ak zjednodušene počítajú začiatok plynutia premlčacej lehoty od dátumu neuhradenia mesačnej splátky, s ktorou bol dlžník prvýkrát v omeškaní, keďže v danom momente ešte veriteľ nemohol procesne úspešne žalovať nárok zo spotrebiteľskej zmluvy (chýba actio nata). Ak by bol pripustený opačný výklad, ktorý v napadnutom rozhodnutí prezentuje súd prvej inštancie, de facto by to znamenalo nezákonné skrátenie premlčacej lehoty, čo je v príkrom rozpore s esenciálnymi zásadami súkromného práva. Skorší deň (moment) na podanie žaloby než 29.07.2017, nebol v danom prípade objektívne možný, keďže žalobkyňa obligatórne musela najprv doručovať žalovanej písomnosti vyžadované zákonom (výzvu pred zosplatnením úveru, ako aj zosplatňujúcu výzvu).

16. Dovolateľka sa napokon odvolala aj na viaceré zásadné rozhodnutia Ústavného súdu SR, v zmysle ktorých sa všeobecným súdom vyčíta prílišný formalizmus pri výklade a aplikácii právnych predpisov (Nález ÚS SR zo dňa 31.08.2017 sp. zn. I. ÚS 155/2017, publikovaný v ZNaU ÚS SR pod č. 28/2017).

17. Podľa dovolateľky samotné omeškanie dlžníka so splátkou nie je spôsobilé zmeniť splatnosť ďalších

splátok. Ak totiž veriteľ nepristúpi k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, počíta sa premlčanie jednotlivo pre každú splátku. Iba právny úkon veriteľa (ak je to medzi stranami dojednané) je spôsobilý zmeniť splatnosť neskôr splatných splátok. Akceptovanie názoru krajského súdu by podľa dovolateľky viedlo k absurdnému záveru, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, ktoré sa stalo právne perfektným dňa 29.07.2017, zakladá v krajnom prípade plynutie premlčacej lehoty splátky pôvodne splatnej 15.09.2024 späť už od 16.08.2016. Týmto postupom dochádza podľa dovolateľky k svojvoľnému a bezprecedentnému skráteniu premlčacej lehoty v rozpore s jej zákonom stanovenou dĺžkou (§ 101 OZ). Načrtnutý výklad považuje žalobkyňa za absurdný a v demokratickom právnom štáte za neprípustný. Ochrana právnej dôvery a legitímnych očakávaní nemôže byť výsadou iba jednej zmluvnej strany - spotrebiteľa. Podľa konštantnej judikatúry platí všeobecný zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov alebo ich ustanovení, ako jeden z definičných znakov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR). Analogicky nemôže veriteľ svojím právnym úkonom založiť splatnosť záväzku dlžníka ex tunc. Tým by sa dlžník navyše, v rozpore s ustanoveniami na ochranu spotrebiteľa, dostal do horšieho postavenia, keďže od tohto skoršieho dátumu by veriteľovi prináležalo právo na sankcie spojené s omeškaním dlžníka.

18. Podľa dovolateľky boli formulované právne otázky odvolacím súdom zodpovedané nesprávne, čo viedlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci a zároveň zakladajú dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1 CSP. Podľa dovolateľky mali byť tieto otázky zodpovedané nasledovne:

1/ „Osobitné ustanovenie § 53 ods. 9 OZ vylučuje aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety § 103 OZ v spotrebiteľských vzťahoch.“

2/ „Osobitné ustanovenie § 53 ods. 9 OZ vylučuje aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety § 565 OZ v spotrebiteľských vzťahoch.“

3/ „Pri predčasnom zosplatnení peňažného dlhu voči spotrebiteľovi začína podľa § 565 OZ plynúť premlčacia lehota odo dňa, keď mohol dodávateľ právo na plnenie vykonať po prvý raz (§ 101 OZ / actio nata).“

19. Z uvedených dôvodov sa žalobkyňa domáhala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že odvolaním napadnutý prvoinštančný rozsudok zmení a žalobe v celom rozsahu vyhovie a súčasne prizná žalobkyni nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, odvolacieho a dovolacieho konania.

20. Vo vyjadrení k dovolaniu žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť, príp. zamietnuť ako nedôvodné a priznať jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

IV.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

22. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa.

23. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú jeho opodstatnenosť. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je dovolací dôvod (nesprávnosť vytýkaná v dovolaní podľa § 428 CSP) uplatnený oprávnene.

24. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. V zmysle § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

26. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

27. Za právne otázky dosiaľ dovolacím súdom neriešené považovala dovolateľka otázky konkretizované

v ods. 9 odôvodnenia tohto rozhodnutia a podľa jej názoru mali byť tieto otázky zodpovedané tak, že § 53 ods. 9 vylučuje aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety § 103 OZ v spotrebiteľských vzťahoch, ako aj aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety § 565 OZ v spotrebiteľských vzťahoch a pri predčasnom zosplatnení peňažného dlhu voči spotrebiteľovi začína podľa § 565 OZ plynúť premlčacia lehota odo dňa, keď mohol dodávateľ právo na plnenie vykonať po prvý raz podľa § 101 OZ.

28. Podľa § 100 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110).

29. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

30. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

31. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

32. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

33. Právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V posudzovanej veci žalobkyňa v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom konkretizovala právne otázky, ktoré v čase podania odvolania dovolacím súdom vyriešené neboli, avšak v čase rozhodovania dovolacieho súdu (30. januára 2023) už vyriešené boli.

34. Odpovede na dovolateľkou uvedené otázky možno nájsť v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 268/2020 zo dňa 29. novembra 2022 a sp. zn. 5 Cdo 224/2021 zo dňa 30. novembra 2022.

35. V uznesení sp. zn. 7 Cdo 268/2020 najvyšší súd ako súd dovolací uviedol:

„Premľacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premľacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu.

Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Rozhodujúcou skutočnosťou z hľadiska možnosti uplatniť právo na súde a začiatku plynutia (všeobecnej) premlčacej doby je okamih splatnosti (zročnosti) záväzku (dlhu), ktorý je konkrétnym momentom, kedy je dlžník povinný záväzok (dlh) splniť, a nie momentom, kedy je dlžník k splneniu iba oprávnený.

Splatnosť úverovej pohľadávky žalobkyne je daná (spotrebiteľskou) úverovou zmluvou, v ktorej si banka s dlžníkmi dohodli plnenie v splátkach, s oprávnením banky pre prípad neuhradenia dlžníkom splatné peňažné záväzky v termíne, vyhlásiť úver za splatný.

Ide o postupné čiastkové plnenie, ktoré nie je ani opakujúcim sa, či trvajúcim plnením, ani čiastočným plnením. V prípade takéhoto čiastkového plnenia, ktoré je v literatúre prevažne označované ako plnenie v splátkach, je plnenie vopred rozvrhnuté do čiastkových úsekov, ktoré až ako spoločný celok tvoria dlh. Splatnosť týchto úsekov je však daná samostatne (oddelene), teda každý diel má určenú svoju konkrétnu splatnosť. Celkový predmet záväzku je však vopred kvantitatívne určený, pričom jednotlivé plneniami dielmi sa rozsah celej pohľadávky postupne znižuje. Ide teda o rozloženie zamýšľaného jednorazového plnenia v niekoľkých postupných čiastkových plneniach, taktiež jednorazových, pričom dobu splnenia treba rozlišovať jednak pre plnenie celého záväzku, jednak pre jednotlivé čiastkové plnenie. Dobou splnenia čiastkového plnenia je doba jednorazového splnenia jednotlivej dávky, dobou splnenia celého záväzku je doba splnenia poslednej dávky - teda poslednej splátky. V prípade čiastkového plnenia veriteľ nemôže žiadať dlžníka o splnenie jednorazové; to však neplatí pre situáciu uvedenú v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka, v ktorej dlžník včas a riadne nesplnil niektorú zo splátok, ak to bolo

dohodnuté alebo určené v rozhodnutí - tu je veriteľ oprávnený žiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky, s ktorou sa dlžník ocitol v omeškaní, pričom toto oprávnenie môže veriteľ uplatniť iba do splatnosti najbližšej budúcej splátky. V takomto prípade dlžník stráca výhodu čiastkového plnenia.

Výška aj doba jednotlivých splátok bola v úverovej zmluve vopred stanovená, pričom splatnosť, prípadné omeškanie a premlčanie je pri plnení v splátkach treba posudzovať samostatne ohľadom každej zo splátok, premlčacia doba plyní pri každom čiastkovom plnení odo dňa jeho splatnosti. Ak pri takto dojednanom plnení sa pre nesplnenie niektorého čiastkového plnenia stane splatný celý dlh, začne pre celý dlh plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplneného čiastkového plnenia (t. j. splátky). Splnením jednotlivých splátok dlh čo do príslušnej čiastky zaniká, úplne zanikne až splnením poslednej čiastky (poslednej splátky). Vo svojej podstate je dlh splátkami rozdelený do niekoľkých čiastkových, zreteľne oddelených a relatívne samostatných dlhov, ktoré majú určitú vzájomnú súvislosť a v celku predstavujú súhrnnú výšku pohľadávky. V prípade dojednania straty výhody splátok (ako je to podľa danej úverovej zmluvy), ktorá sa prejaví v špecifickej zmluvnej sankcii za omeškanie s niektorou zo splátok, dôjde k zosplatneniu celého zvyšku dlhu. Omeškaním splatnosti jednej splátky si tak dlžník privodí splatnosť aj všetkých budúcich splátok.

Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarca týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady *vigilantibus iura*) ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plyní až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563) by neprípustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabráňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta druhá Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (citovaný § 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky, a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (pozri Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškaní s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka.

Najvyšší súd zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatnenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú so skorších splátok.

Z § 103 Občianskeho zákonníka tiež vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť späť od splatnosti omeškanej splátky, čo má podstatu v právnej logike, keďže je nesporné, že veriteľ môže svoje právo požadovať okamžité splnenie celého dlhu vykonať už na druhý deň po splatnosti splátky, pre ktorej nesplnenie bol dlh zosplatnený. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch. Tam podľa § 53 ods. 9 vo všeobecnosti začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka). Veriteľovi tým zostane na uplatnenie svojho práva na súde menej ako celé tri roky všeobecnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka), pretože tomu bráni práve znenie § 53 ods. 9. Dovolaiteľka preto žiada vylúčiť aplikáciu druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka, keďže pohľadávka, ktorú v konaní uplatňuje, vznikla zo spotrebiteľského zmluvného vzťahu.

V súvislosti s postavením sa k uvedenej požiadavke žalobkyne a tým zároveň i k samotnej dovolacej otázke (bod 8.), je nevyhnutné dôsledne zvážiť žiadanú redukciu aplikovateľnosti § 103 veta druhá, t. j. vyňatie predmetného zákonného ustanovenia pre prípady z oblasti spotrebiteľských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Na takýto postup musia byť skutočne pádne dôvody, ktoré na základe systému hodnôt chránených ústavným poriadkom a zákonmi opodstatňujú záver, že zákonodarca daný prípad skutočne nechcel zahrnúť do hypotézy právnej normy, a preto túto normu treba redukovať, nakoľko to narušá princíp právnej istoty.

Zákonodarca všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu nestanovuje absolútne, zákon v konkrétne vymedzených prípadoch môže určiť i osobitnú premlčaciu dobu čo do okamihu začiatku jej plynutia, ako aj čo do jej dĺžky, takýto zámer ale z § 103 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť. Logický je i ten argument dovolaiteľky, že pripustením uplatnenia druhej vety § 103 aj v spotrebiteľských vzťahoch by sa dĺžka premlčacej doby dostala do rozporu s už spomenutým § 101 Občianskeho zákonníka v neprospech veriteľa. Navyše premlčanie je právny inštitút, ktorý oslabením subjektívneho práva veriteľa zvýhodňuje práve dlžníka ako porušiteľa zmluvnej povinnosti. Opačným postupom by sme sa dostali do rozporu s princípom rovnosti v právach, práve ktorý princíp slúži k bezprostrednému naplneniu účelu právnej úpravy, rešpektujúc tak i danosti požiadavky ochrany slabšej strany v spotrebiteľských vzťahoch. Pri ustanovovaní zákonných podmienok ochrany spotrebiteľa, dlžníka, je totiž nutné dbať na vyváženosť právnej úpravy z hľadiska jednotlivých ústavných štandardov vrátane princípu právneho štátu. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty. V danom prípade sa to prejavuje potrebou zabrániť, aby sa slabšia strana - spotrebiteľia dostali do horšieho postavenia ako veriteľia. V danom prípade ale najvyšší súd nevidí legitímny dôvod, ktorý by takýto rozdielny prístup ospravedlňoval. Len to, že spotrebiteľ si ako slabšia strana vyžaduje vyššiu ochranu, tu nestačí.

Otázkou potom zostáva, kedy pre spotrebiteľské vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, začína plynúť premlčacia doba, keďže práva z týchto vzťahov sú premlčateľné. V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné ustáliť, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), teda kedy najskôr mohol veriteľ úspešne podať žalobu na súd (R 17/2017). V tejto súvislosti najvyšší súd odkazuje na právnu doktrínu z bodu 16., z ktorej vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie (okrem iného) sleduje nielen dosiahnutie splatnosti celej pohľadávky veriteľa (dodávateľa) pri nesplnení povinností dlžníka (spotrebiteľa) riadne a včas plniť dojednané čiastkové plnenia (splátky), ale aj vylúčenie tejto možnosti, ak by bolo takéto porušenie iba krátkodobé, nepresahujúce dobu troch mesiacov odo dňa omeškania so zaplatením splátky. Následne ju dopĺňa tým, že podmienkou výzvy na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktoré právo môže veriteľ uplatniť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky je, že veriteľ v zákonnej lehote nie kratšej ako 15 dní upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto, ktorá začína plynúť nasledujúci deň po tom, čo veriteľovi (dodávateľovi) vzniklo právo podľa § 565, t. j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, bez takéhoto včasného je uplatnenie neúčinné. Lehota, v ktorej musí byť toto právo uplatnené je najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky a veriteľ tak môže urobiť až po uplynutí lehoty troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením

splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatnenie - bod 16.). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatnení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka). Najvyšší súd po zhrnutí významných právnych hľadísk, vzťahujúcich sa na danú vec, predostiera, že „Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).“

36. V uznesení sp. zn. 5 Cdo 224/2021 najvyšší súd ako súd dovolací uviedol:

„Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plyní pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarca týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady vigilantibus iura) ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plyní až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563) by neprípustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabráňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta druhá Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (citovaný § 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky, a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (pozri Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadosť o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškaní s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka.

Najvyšší súd zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatnenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú zo skorších splátok.

..... Otázkou potom zostáva, kedy pre spotrebiteľské vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho

zákonníka začína plynúť premlčacia doba, keďže práva z týchto vzťahov sú premlčateľné. V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné ustáliť, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), teda kedy najskôr mohol veriteľ úspešne podať žalobu na súd (R 17/2017). V tejto súvislosti najvyšší súd odkazuje na právnu doktrínu z bodu 20., z ktorej vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie (okrem iného) sleduje nielen dosiahnutie splatnosti celej pohľadávky veriteľa (dodávateľa) pri nesplnení povinností dlžníka (spotrebiteľa) riadne a včas plniť dojednané čiastkové plnenia (splátky), ale aj vylúčenie tejto možnosti, ak by bolo takéto porušenie iba krátkodobé, nepresahujúce dobu troch mesiacov odo dňa omeškania so zaplatením splátky. Následne ju dopĺňa tým, že podmienkou výzvy na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktoré právo môže veriteľ uplatniť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky je, že veriteľ v zákonnej lehote nie kratšej ako 15 dní upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto ustanovenia, ktorá začína plynúť nasledujúci deň po tom, čo veriteľovi (dodávateľovi) vzniklo právo podľa § 565, t. j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, bez takéhoto včasného je uplatnenie neúčinné. Lehota, v ktorej musí byť toto právo uplatnené, je najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky a veriteľ tak môže urobiť až po uplynutí lehoty troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení, najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka).

Najvyšší súd po zhrnutí významných právnych hľadísk vzťahujúcich sa na danú vec uzatvára, že podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).

V kontexte uvedeného najvyšší súd záverom konštatuje, že nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu (a tiež súdu prvej inštancie), že v spotrebiteľských vzťahoch premlčacia doba celého zosplateného dlhu plynie od zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie. Dovoláním napadnuté rozhodnutie tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Z uvedených dôvodov preto dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 2 v spojení s § 450 CSP).“

37. Najvyšší súd SR ako dovolací súd, rozhodujúc v obdobnej veci, teda už vyriešil dovolateľkou nadnesené právne otázky:

- vo vzťahu k otázke uvedenej v bode 9.1. tak, že „Osobitné ustanovenie § 53 ods. 9 OZ vylučuje aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety § 103 OZ.“
- vo vzťahu k otázke uvedenej v bode 9.2. tak, že „Osobitné ustanovenie § 53 ods. 9 OZ vylučuje aplikáciu všeobecného pravidla podľa druhej vety § 565 OZ.“
- a pokiaľ ide o otázku uvedenú v bode 9.3., tak že „Pri predčasnom zosplatení peňažného dlhu voči spotrebiteľovi podľa § 565 OZ začína premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa; 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky.“

38. Ak teda v danom prípade odvolací súd považoval za správny právny názor súdu prvej inštancie, že premlčacia lehota (v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka) začala plynúť odo dňa zročnosti

tej splátky, od splatnosti ktorej uplynuli tri mesiace a pre ktorú k zosplatneniu došlo (teda splátky splatnej dňa 15. augusta 2016), a že z toho dôvodu trojročná premlčacia doba zosplatneného zvyšku dlhu uplynula najneskôr 15. augusta 2019 a teda, že žaloba bola podaná na súde v čase, keď bol nárok žalobkyne nepochybne premlčaný, tento jeho názor je vzhľadom na vyššie uvedené nesprávny.

39. Dovolací súd uzatvára, že dovolateľkou nastolené dovolacie otázky spĺňajúce kritériá prípustnosti dovolania súdy nižších inštancií právne neposúdili správne, keď začatie plynutia premlčacej doby vzťahovali ku dňu splatnosti prvej omeškanej splátky.

40. Vzhľadom na skutočnosť, že právne otázky nastolené dovolaním žalobkyne, boli v období od podania dovolania do rozhodovania dovolacieho súdu v tejto veci (sp. zn. 2 Cdo 18/2022) vyriešené, dovolací súd dovolanie žalobkyne (podané podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) posudzoval ako dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a považoval ho za dôvodné. Rozsudok odvolacieho súdu preto zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

41. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.